

Далі створюється програма досягнення поставлених цілей. Розглядаються дії, які можуть сприяти досягненню поставленої мети. Окрема ціль, таким чином, розбивається на дрібніші, які зводяться до виконання конкретних дій, що лежать в межах можливостей учня. Потім створюється програма таких конкретних дій, визначається термін виконання і форми самоконтролю. Однією із форм самоконтролю є таблиця результатів, в якій учень фіксує виконання наміченого. Ця робота має бути переважно індивідуальною, але на початку вона ефективніша, коли носить колективний характер.

І.А. Кравцова

Шляхи подолання душевної байдужості в учнів

Вчитель, а особливо словесник, не повинен забувати про те, що емоційна бідність уроку породжує душевну байдужість в учнів. Стереотипи уроків породжують небажання школярів проникнути у внутрішній світ митця та його героя. І що там гріха таїти про те, що знайомство учнів з твором давно вже не є для них джерелом радості, душевних хвилювань, які несуть за собою формування духовних цінностей. А що вже говорити про якість проведення уроків з мови та літератури в старших класах, які мають вигляд марафону на коротку відстань. Це пояснюється недосконалістю шкільних програм, де на вивчення великих за обсягом творів дається дві, а то і одна година. До цих програм включено чимало творів, які у молоді не викликають інтересу і які самі за змістом не дають високу ефективність літературних знань. А твори добирати до програми треба безпосередньо такі, які б залишали духовний слід у свідомості учня. І на такі твори наша національна література найбагатша серед літератур братніх народів, то чому ж цим скарбом ми не володіємо в повну силу?

Це лише один з багатьох чинників, на які слід звернути увагу у навчальному процесі.

Щодо виховного процесу у навчальних закладах, то тут картина ще гірша, бо не всі заходи, які проходять у школах, спрямовані на формування у молоді національної гідності, гуманізму, добропорядності. Часто ці заходи проходять лише для звітів, тому особливої підготовки, якісного добору матеріалу вони не мають. Зараз вчителі нарікають на те, що, мовляв, нашу молодь ніщо не цікавить, що раніше було краще: були піонерська організація, комсомольська, велась тимурівська робота і таке інше. Але хіба це така суттєва різниця, як звіється та чи інша організація зараз, головне у тому, щоб педагог міг залучити

дітей до роботи у цій організації. Хіба зараз ветерани, яких з часом стало менше, не потребують допомоги? А невже зустрічі з талановитими художниками, народними майстрами не викличуть інтерес у учнів навчитися якійсь справі? Чому стверджують, що пропав інтерес до літературних вечорів та диспути? Може справа в іншому, може зараз вчитель не може або не хоче цитувати для прикладу уривки твору, які б викликали сльози, хвилювання, радість у дітей за героя. Не віряться в те, що молодь була б байдужою висловити свою думку з приводу проблеми, яку вчитель запропонував би їм після детального вивчення твору, та ще саме такого, у якому всі поставлені проблеми сприяють вихованню молоді.

Скільки є на сьогодні прекрасних починань: школи народної творчості для молоді, школи мистецтва, різноманітні клуби для старшокласників, які діють насправді, а не лише на папері. У цих закладах працюють кваліфіковані спеціалісти, які з великою любов'ю і відповідальністю залучають молодь до народної творчості, виховують у юнаків і дівчат почуття прекрасного, і це дає надію, що моральні цінності будуть збережені, що наша молодь духовно не збідніє, необхідно тільки кожне починання підтримувати, тоді гуманістичне виховання не буде залишатись теорією.

С.Л. Васильцова

Педагогічні поради батькам у вихованні дітей на народних звичаях

Особливе значення для зростання національної самосвідомості учнів мають знання свого родоводу, традицій і звичаїв рідного народу. Але, як показує практика, вирішити цю важливу проблему без залучення батьків неможливо. Складність виконання завдання полягає не лише у слабкій активності значної частини батьків, але й неприпустимо низькому рівні їх знань історії українського народу, його звичаїв, традицій.

Дивного, безумовно, у цьому нічого не має, бо таке негативне явище спостерігається серед покоління людей, яке виховувалося засобами не народної, а відірваної від життя свого народу, канонічної педагогіки. Звідси ми прийшли до висновку, що без комплексного вирішення цих двох складових однієї і тієї ж проблеми домогтися позитивних зрушень у національному вихованні буде важко.

Пошук досвідченим колективом СШ №69 нових підходів до розв'язання питань засвідчив ряд ефективних педагогічних інновацій, які, на нашу дум-

ку, можуть бути результативними. Ця робота була розпочата з вивчення краєвого досвіду сімей учнів школи. З цією метою на батьківських зборах постійно надається слово батькам, які гарно виховали своїх дітей. Їх досвід допоміг з'ясувати, що атмосфера любові і дружби в родинному колі самі собою не приходять. Вони створюються завдяки копіткій і дружній роботі усіх без винятку членів сім'ї. Це можливо у творчому процесі підготовки і проведення спільної праці, дозвілля, задушевних бесід, сімейних культпоходів, шанобливого спілкування один з одним тощо.

Своєрідно, без будь-якої офіційності, у школі практикується проведення батьківських зборів з питань народознавства і разом з учнями. Цікаво і охоче виступають батьки і їх юна зміна, а потім хвилюючий конкурс серед двох поколінь: хто знає більше колядок, щедрівок, загадок - батьки чи діти? Жюрі з числа учнів, батьків і вчителів підводить підсумки, визначаються переможці. Така форма роботи подобається всім. Її значення для вивчення українських народних традицій, звичаїв, культури рідного народу, вагоме і корисне для дорослих і для юних.

Замість традиційних лекторіїв для одних лише батьків впроваджуємо співпрацю: учитель - батьки - учні. Наприклад, після прослуховування і спільного обговорення циклу лекцій "З родини йде життя дитини", "Роду нема переводу" батьки і діти не тільки зрозуміли хибність незнання своїх родинних коренів, але й почали у творчій співдружбі виготовляти "родинне дерево" кожної сім'ї. В результаті більшість дітей знають не про одне, а й про третє і навіть подальше покоління своїх пращурів. Вихованці школи і їх батьки не тільки добре знають, що таке рід, родина, але й охоче беруть участь у традиційних родинних святах, які зміцнюють стосунки дітей, розширюють контакт з близькими і далекими родичами, поліпшують родинні взаємовідношення, олюднюють їх.

Ніколи не слід забувати і про таку мудру "гілку родинного дерева" як дідуся і бабусі. У школі це незамінні помічники і добрі порадики. Дуже подобаються і досвідченим повчителям і їх онукам виставки бабусиних робіт з рукоділля: гарні вишиванки, серветки, рушники. Успадковані від попередніх поколінь народні звичаї і традиції вони охоче передають новому поколінню "родинного дерева".

Добре сприяють справі національного виховання учнів і батьків і такі конкурси, як "Коса - дівоча краса", "Смачного вам", "Співанки", тематичні вечори "Козацькому роду нема переводу", "Українські вечорниці", у яких беруть участь не тільки учні, але й батьки, дідуся, бабусі - тобто, вся родина. В результаті зміцніла дружба сімей, зросла відповідальність кожного за виконання